

Europa "wartości dodanej"

Seminarium Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego pt. „Nowa Generacja dla Nowej Europy” – przedsiębiorczość młodych na rzecz tworzenia miejsc pracy, społecznej gospodarki rynkowej oraz finansowania wysokiej jakości miejsc pracy w Unii Europejskiej

W dniach 3 – 4 lutego br. Europejski Komitet Społeczno-Ekonomiczny w Brukseli zaprosił młodych przedsiębiorców oraz przedsiębiorców społecznych do uczestnictwa w seminarium dotyczącym perspektyw zatrudnienia oraz tworzenia miejsc pracy dla młodych ludzi w UE. Dwudniowe spotkanie miało charakter seminaryjny, w którym zaproszeni przedsiębiorcy oraz przedstawiciele najważniejszych instytucji w UE dyskutowali wspólnie nad wyzwaniami jakie niesie za sobą wysokie bezrobocie wśród osób poniżej 25. roku życia (w 2013 roku stopa bezrobocia wśród młodych w UE wynosiła ponad 24%¹).

Wśród zaproszonych gości obecny był **Przewodniczący Komitetu, Pan Henri Malosse**, który mówił o potrzebie skupienia się na edukacji, wzmocnieniu postaw przedsiębiorczych oraz wsparciu kreatywności młodych ludzi. Przewodniczący mówił o celu UE jakim jest stworzenia **Europy opierającej się na „wartości dodanej”**, jaką wg. niego są społeczna działalność tworzona wokół działalności ekonomicznej. Ten nowy rodzaj działań gospodarczych stanowić będą „**ekonomię przyszłości**”, która musi się opierać na **solidarności, etyce, innowacji i partnerstwie**.

W seminarium uczestniczyli również **przedstawiciele Parlamentu Europejskiego m.in. Pani Eva Paunova** z Bułgarii, która mówiła o strukturalnym problemie ekonomii w UE, polegającym na **zmianie z gospodarki opierającej się na przemyśle (ekonomia „dymu z wysokich kominów”) na gospodarkę „wartości dodanej”**. Europosłanka zwróciła uwagę, że PE musi działać bardziej efektywnie w obszarze legislacji, która umożliwi tworzenie nowych miejsc pracy przez ludzi młodych.

Kolejny **przedstawiciel Parlamentu Europejskiego, poseł Markus Ferber** nazwał **młodą generację „przyszłością Europy”** i zwrócił uwagę na ważną rolę jaką młodzi będą odgrywać w UE, która znajduje się obecnie nie tylko w kryzysie ekonomicznym, ale w rzeczywistości „kryzys przeżywa również europejski duch Unii”. Jako czynniki hamujące rozwój przedsiębiorczości w UE wymienił: 1) stale rosnącą biurokrację (jako przykład przedstawił historię Billa Gatesa, który swój biznes rozpoczął w garażu co nie byłoby możliwe wg. prawa w UE) oraz 2) problem z niedostosowaniem edukacji do wymogów rynku. W doniesieniu do punktu pierwszego pokazał problem związany z regulacjami prawnymi utrudniającymi rozwój istniejących już przedsiębiorstw. Przy punkcie drugim wskazał na konieczność dostosowania systemów edukacji do wymogów rynku UE, pokazał, że duży procent studentów nie przekłada się na duży procent nowych przedsiębiorstw. To praktyczna wiedza w połączeniu ze stażami stanowi o sukcesie i zatrudnieniu. Europoseł Ferber apelował o **zbalansowanie wiedzy teoretycznej jaką zdobywa się w szkołach i na uczelniach z praktykami**, które organizować powinny różne środowiska.

Pan **Daniel Calleja Crespo** z Komisji Europejskiej mówił z kolei o konieczności **wzmocnienia rynku wewnętrznego oraz promowaniu konkurencyjności przemysłowej, a także konieczności „reanimacji” systemów edukacji oraz zmniejszenia biurokracji w UE**. Pan Crespo zwrócił uwagę na fakt, że istotnym obszarem gospodarki UE są **przedsiębiorstwa społeczne, stanowiące 10% wszystkich przedsiębiorstw w**

¹ Dane Urzędu Statystycznego Eurostat

Unii Europejskiej. Ich rozwój zależy będzie od partnerskiej współpracy wielu środowisk, ram prawnych oraz wsparcia finansowego, jakie mogą otrzymać od UE.

Podczas panelu pt. "Przedsiębiorczość społeczna - rola przedsiębiorstw społecznych dla wzrostu i tworzenia miejsc pracy w Europie" przedstawiciele **Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego, Pani Kinga Joo oraz Pani Ariane Rodert** zwrócili uwagę, że **gospodarka społeczna to nie przyszłość, a teraźniejszość.** Kryzys ekonomiczny, który rozpoczął się w 2008 roku nie dotknął przedsiębiorstw społecznych, które rozwijają się mimo wszystko (najbardziej stabilny sektor w kryzysie). Innowacje społeczne, które stoją za przedsiębiorstwami społecznymi są w Europie bardzo potrzebne, żeby zmierzyć się z wyzwaniami społecznymi, takimi jak globalizacja, migracja, starzejąca się populacja, etc. Aby te problemy rozwiązywać **konieczne są partnerstwa oraz połączenie kapitałów** (prywatnego, publicznego i społecznego). Członkinie Komitetu przedstawiły również problem jaki dotyczy przedsiębiorstw społecznych, a mianowicie, jak badać ich rozwój, ich potencjał oraz wartość, jaką stanowią. Wartość tradycyjnych przedsiębiorstw mierzy się wskaźnikiem „ekonomicznej opłacalności”. Jeśli chodzi o przedsiębiorstwa społeczne ważne jest, aby ich „ekonomiczną opłacalność” mierzyć w szerszym kontekście z uwzględnieniem wpływu jaki mają na lokalną wspólnotę, społeczeństwo. Przedsiębiorstwa społeczne borykają się z problemem przejrzystości, unaocznienia celów społecznych i wartości, dla których funkcjonują. To jest kluczowy element, który odróżnia tradycyjne przedsiębiorstwa od przedsiębiorstw społecznych i dlatego **konieczne jest stworzenie swego rodzaju „etykiety społecznej” (marki społecznej)**, aby te różnice były dla potencjalnych klientów oczywiste.

Pani Rodert zwróciła uwagę, że gospodarka społeczna będzie różna w krajach UE, pomimo cech wspólnych, ze względu na różne historie krajów członkowskich (inaczej jest odbierana w Szwecji, a inaczej będzie odbierana w Bułgarii). Za przykład **dobrze funkcjonujących w obszarze przedsiębiorczości społecznej podmiotów Pani Rodert podała organizacje zrzeszone w Sieci Barka.** Zwróciła uwagę na istotne zmiany prawne, na które wpływ miała Fundacja Barka, a które pozwoliły przedsiębiorczości społecznej rozwijać się w Polsce. Nadal jednak w całej UE istnieje problem ze starymi normami i modelami, które nie pasują do teraźniejszości i współczesnej ekonomii. Narzędzia i polityka muszą zostać dopracowane do gospodarki społecznej, aby przedsiębiorstwa społeczne nie musiały za każdym razem tłumaczyć czym są oraz żeby nie musiały stawać się czymś czym nie są, w celu dopasowania się do istniejących struktur i rozwiązań prawnych. W tym celu w krajach członkowskich UE muszą zacząć sprawnie funkcjonować banki spółdzielcze, doradcy biznesowi, system edukacji. **Bardzo ważni są „inwestorzy społeczni”, którzy będą postrzegali zysk społeczny, jako ważną i opłacalną inwestycję.** Tacy inwestorzy muszą być jednak cierpliwi, ponieważ osoby, które zatrudniane są w przedsiębiorstwach społecznych bardzo często potrzebują więcej czasu na wdrożenie się w działania ekonomiczne przedsiębiorstwa. Z tego względu inwestorzy nie mogą chcieć spłat od razu, ponieważ w takiej sytuacji przedsiębiorstwa społeczne zaczynają gonić za zyskiem, aby wypracować środki stanowiące zwrot inwestycji i często tracą z oczu to co naprawdę ważne w ich misji. Politycy pełnią ważną rolę w stworzeniu tego systemu wsparcia pozwalającego na pozyskiwanie inwestorów, których interesuje, oprócz zysku finansowego, również zysk społeczny (zachęcić ich do inwestycji poprzez danie czegoś w zamian, pobudzenie do poczucia współodpowiedzialności).

Istotnym elementem wsparcia dla przedsiębiorców społecznych są również **społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne**, gdzie władze wybierając oferty do wykonania zadań publicznych nie będą się kierowały wyłącznie bilansem ekonomicznym, który często będąc ekonomicznie atrakcyjnym oznacza łamanie praw pracowniczych. Pani Joo zwróciła uwagę, że Komitet Społeczno-Ekonomiczny stoi mocno na straży społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych, co oznacza wspieranie praktyki, że jeśli firma

startująca w przetargu nie będzie w stanie udowodnić, że jej najtańsza oferta nie łamie obowiązujących przepisów, zostaje zdyskwalifikowana przez komisję przetargową. Władze kupując usługi, dbają w ten sposób o godną pracę oraz możliwość utrzymania się na rynku przedsiębiorstw społecznych, pełniących ważne funkcje społeczne. **W praktyce takie zamówienia wymagają od władarzy świadomości oraz odwagi w podejmowanych decyzjach.**

Kolejnym poruszonym podczas panelu problemem była edukacja, która w obecnej formie nie odpowiada potrzebom rynku. **Pani Caroline Jenner, dyrektor programu Junior Achievement - Young Enterprise Europe (YA-YE Europe)**, zajmującego się zainspirowaniem i przygotowaniem młodych ludzi do włączenia się z sukcesem w globalną gospodarkę, mówiła o konieczności zmiany systemu edukacji. Doświadczeniach JA-YE, który łączy sektor publiczny i prywatny, aby zapewnić młodym ludziom w szkołach podstawowych i średnich oraz na uczelniach wyższych wczesne doświadczenia, które propagują umiejętności, zrozumienie i perspektywy będące potrzebne do osiągnięcia sukcesu w globalnej gospodarce, pokazują, że zmiana w systemie edukacji jest konieczna. Uczniowie i studenci kończą szkoły z brakiem umiejętności oraz potrzebnych na rynku pracy kompetencji takich jak komunikacja, praca w grupie, kreatywności, elastyczność, etc. Potrzebna jest edukacja przedsiębiorcza oraz zdobywanie przez młodych ludzi prawdziwego doświadczenia jeszcze w czasach szkolnych poprzez staże i praktyki, a także interaktywne zajęcia.

Na zakończenie seminarium wszyscy prelegenci zgodnie podkreślili **wagę partnerstwa oraz dialogu społecznego przy wspieraniu przedsiębiorstw społecznych**, które są przyszłością, a może teraźniejszością gospodarki w UE. Przedstawiciele instytucji UE zadeklarowali stworzenie **platformy, która zbierać będzie najlepsze praktyki**, pokazujące jak wspólnie tworzyć nową rzeczywistość dla przedsiębiorstw, pokazujące przedsiębiorstwa społeczne, które odnoszą sukcesy zarówno w zakresie misji społecznej, jak i kwestii stabilności ekonomicznej. Mówcy nazwali **przedsiębiorczość „wprowadzaniem idei w rzeczywistość”** i zwrócili uwagę na istniejące już platformy, które te idee urzeczywistniają, takie jak:

- Globalna Sieć Gospodarki Społecznej (GSEN)
- Międzynarodowa Sieć Innowacyjnych Przedsiębiorstw Społecznych (INISE)
- Europejska Sieć Miast I Regionów na rzecz Gospodarki Społecznej (REVES)

Opracował:

- Maria Sadowska
- Bartosz Pawlak